

GLE DAMO • Kranjsko-novogoriška koprodukcija Pravljice

našega otroštva je dolga, a tudi gledljiva - in predvsem topla

Tudi striženje nohtov je lahko ganljivo

Pravljice, s katerimi nas pitajo politiki, so povsem drugačne od teh, ki nam jih zdaj pripovedujejo na malem odru **novogoriškega gledališča**. Predstava Pravljice našega otroštva, ki bo zbrane spet nagovorila drevi in jutri, zatem pa še naslednjo sredo, četrtek in soboto, je resda precej dolga, a tudi gledljiva. Topla.

• ANDRAŽ GOMBAČ

Kadar slišijo za "avtorski projekt", nekateri primejo za pištolo. Včasih upravičeno, drugi pa sploh ne.

Striborov gozd, Janko in Metka, Palčica ...

S koprodukcijo *Pravljice našega otroštva*, ki je spomladi v Prešernovem gledališču Kranj sklenila prejšnjo sezono, oktobra pa odprla novo v **Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica**, režiser **Jernej Lorenci** nadaljuje raziskovanje prvobitnega "pripovednega gledališča". Tokrat je ob podpori dramaturga **Matica Starine** ter asistenta in koreografa **Gregorja Luštka** z ustvarjalno ekipo segel do temeljne pripovedne zvrsti, do ljubezni, smrti, strahu in poguma polnih pravljic, ki so - kakor v gledališkem listu bremo v nizu citatov bolj ali manj znanih osebnosti - učinkovito sredstvo za premagovanje strahu. So več kot resnične, saj nam ne povedo le, da zmaji obstajajo, ampak tudi da jih je mogoče premagati.

Sedmerica nastopajočih dolgo, kar debele tri ure, ki jih sicer razpolovi premor, sedi na odru, iz oči v oči z občinstvom, tokrat prav tako osvetljenim. Igralke in igralci posedajo po dveh kavčih, pokriti z dekicami, ob pijači in prigrizkih pripovedujejo gledalcem in poklepetajo tudi med sabo. Vzdušje je domačno, ob čemer iluzijo - scenograf **Branko Hojnik** predstavo umesti v prijazno dnev-

no sobo s klavirjem ob robu - kot zgolj eden od potujitvenih učinkov onemogoča v globino odprt oder z razgaljenim gledališkim mehanizmom. Koordinate so jasne: smo v dvorani, kjer nam zgodbe pripovedujejo poklicni igralci. Kot taki tudi nastopajo, s svojimi imeni, spomini, izpovedmi. Tu in tam si privoščijo tudi kako bodičko na račun drugega, ampak ne preostro.

Prav nič grobi niso niti generacijski trki, povečini se lepo dopolnjujejo ob srečanjih mladih ustvarjalcev s kolegi, ki jih je "že več v preteklosti kakor v sedanjosti in prihodnosti". Povedne so tudi razlike med pravljicami, ki so si jih izbrali - ali pa so one njih? **Iztok Mlakar** predstavo odpre s *Striborovim gozdom* Ivane Brlić-Mažuranić (mimogrede, Stribor se je imenovala tudi skupina, v kateri je kot srednješolec stopil na glasbeno pot), **Doroteja Nadrah** kot svojo najljubšo povzema klasiko *Janka in Metko*, **Urška Taufer Palčico** ... Pripoved pospremito tudi z utemeljitvijo izbora, spomini na prvo srečanje z njo. Tu in tam kaj zasukajo po svoje, priredijo, pravšnje vzdušje pa pomaga graditi nevsiljiva, nežna glasbena podlaga (skladatelj **Branko Rožman**). Vsakemu med sedmerico pri gradnji njegove - ali njene - pripovedi ključno pomagajo soigralci, v prvi vrsti kot poslušalci, pa tudi kot priložnostni igralci različnih likov, tako človeških kakor živalskih.

Zlasti v prvem polčasu predstavi ne bi škodile škarje, obenem bi z zgostitvijo nekaterih pravljic občinstvu prihranili več pozornosti za drugi del, ki je še močnejši in globlji.

O babice in varuške do sinov in hčera

Po premoru igralka in igralci nizajo lastne - bolj ali manj prirejene, to niti ni pomembno - spomine, tudi izpovedi. Seči skušajo čim globlje v preteklost, kopljejo, brskajo in luščijo, iščejo, kaj jih je oblikovalo, zaznamovalo, določilo. Iz spominskih meglic stopajo nekdanja aleksandrinka kot nepozabna varuška, sosede, sorodniki, svojci ...

Za mehek prehod iz pravljičnega v spominsko in iz kolektivnega v individualno poskrbi **Vesna Pernarčič** s pripovedjo o mali Zdenkici, svoji mami. Grenko se prepleta s sladkim, ganljivo s humornim. **Blaž Setnikar** samoironično naslika avtoportret nesamozavestnega, z občutki krive preobloženega umetnika, ki nikoli ni zares dober (takojšni odziv občinstva mu hitro dokáže nasprotno), **Darja Reichman** pa se med drugim spominja, kako jo je tovarišica pedagoginja prosila, naj v šolskem zboru samo nemo odpira usta, da ne bo motila prepevajočih ob sebi. "Potem sem ta svoja nema usta napolnila z glasom na drugačen način," se nasmehne igralka, ki gledalcem približa svoje zakonsko in družinsko življenje ter kakor več drugih seže od prednikov do potomcev. Pristnost povedanega podkrepijo z orumenelimi fotografijami iz družinskih albumov, od mladosti pa se poslavljajo z zborovskim prepevanjem *Oj, mladost ti moja* ...

Strah pred vsem hudim, kar

nam še pripravlja prihodnost, blažijo z bližino. S pogledom v oči drugega, z dotikom, nasmehom. Med antologijske se lahko že kar vpiše v več delov razdeljena pripoved, ki jo izvrstno tke **Gregor Zorc**, že v prvem delu zaslužen za smeh, pomešan z rahlo zgroženostjo, ki ju izzove z živim pripovedovanjem *Rdeče kapice*, prirejene v krvavo grotesko. V drugem delu živahno, vedro, svetlo sestavlja zgodbo, ki se vrti okrog striženja starčevskih nohtov na nogah, rumenih in trdih - in vendar mu iz nič kaj privlačnega motiva uspe zgraditi ganljivo družinsko sago. Toplo, kakršna je tudi pesem *Čuoja*, s katero je Mlakar debelo desetletje tega sklenil že komedijo *Sljehrnik*, pozneje še album *Porkaeva!*, zdaj pa jo je spet vrnil na gledališki oder, kjer niza verze, v katerih komedijanta primerja s polenom v kaminu - izginilo bo v pepelu, a med gorenjem je ljudem podarilo vsaj nekaj trenutkov prijetne toplote. •

Med antologijske se že lahko vpiše pripoved, ki jo tke Gregor Zorc; za njim Iztok Mlakar in Urška Taufer.